

Jernbanedirektoratet
Postboks 16 Sentrum
0101 OSLO

Deres ref

Vår ref
23/1028-

Dato
14. oktober 2024

Statsbudsjettet 2024 - supplerende tildelingsbrev nr. 11 - oppdrag nr. 23-2024 om dataforvaltning og digital tjenesteutvikling for sømløs mobilitet

Samferdselsdepartementet viser til tildelingsbrevet for 2024 av 22. desember 2023 til Jernbanedirektoratet. I dette supplerende tildelingsbrevet gir departementet Jernbanedirektoratet i oppdrag å utrede finansieringsmodeller og samhandlingsmodeller for det videre arbeidet med sømløs mobilitet.

1. Bakgrunn for oppdrag nr. 23-2024

Departementet viser til målbildet for digitalisering og teknologiutvikling i NTP 2025-2036 hvor det framgår at det i planperioden skal legges til rette for utvikling av sømløs mobilitet og samhandling mellom aktører i transportsystemet, samt økt og bedre bruk av data.

Videre viser Samferdselsdepartementet også til Jernbanedirektoratets svar på Oppdrag 5 i Tildelingsbrevet for 2024, Utvikling av rammebetingelser for sømløs mobilitet, levert departementet 13.06.2024. Som en oppfølging av leveransen ber vi Jernbanedirektoratet om å utrede finansieringsmodeller og samhandlingsmodeller for det videre arbeidet med sømløs mobilitet, jf. pkt. 2.1 og bestilling nedenfor.

Når det gjelder de juridiske problemstillingene som reises i svaret på Oppdrag 5 i Tildelingsbrevet for 2024 til Jernbanedirektoratet vil departementet komme tilbake til dette i egen prosess.

Sømløs mobilitet, som inkluderer et mangfold av mobilitetstilbydere samt tilbydere av parkering, vil kunne bli en omfattende og kompleks oppgave med mange løsningselementer. Jernbanedirektoratet peker i utredningen av 13.06.24 på et ambisjonsnivå og forslag til prioriteringer i kap. 6. Samferdselsdepartementet legger foreløpig til grunn at dette

ambisjonsnivået kan brukes som utgangspunkt for utredningen som bestilles her. Dette overlapper også med nivå 4 i veikartet mot et felles samarbeid for digital tjenesteutvikling i rapport fra Kollektivtrafikkforeningen *En stegvis tilnærming til ett felles samarbeid for digital tjenesteutvikling*.

2. Beskrivelse av oppdraget

2.1. Utredning av og forslag til finansieringsmodell og samhandlingsmodell for utvikling av digitale tjenester for sømløs mobilitet

For å følge opp sømløs mobilitet i NTP 2025–2036 kan det være behov for å utvikle og vurdere på nytt innretningen av noen strukturer, bl.a. eksisterende finanserings- og samhandlingsmodell for sømløs mobilitet. Jernbanedirektoratet viser i besvarelsen på oppdrag 5 i Tildelingsbrevet for 2024 bl.a. til at det gjennom samarbeid om digitale løsninger i kollektivsektoren er identifisert et behov for at omfanget av nasjonale felles løsningskomponenter som omfattes av gebyrordningen bør utvides dersom vi skal få til videreutvikling innenfor sømløs mobilitet. Dagens reguleringer for gebyrordningen er formulert på en slik måte at den fokuserer på støttetjenester for elektronisk billettering, jf. Forskrift om billettering ved jernbanetransport. Ettersom Jernbanedirektoratet mener at f.eks. salgstjenesten og sanntidsinformasjonstjenester er såpass sentrale at de vil være en viktigere tjeneste enn bare en støttetjeneste, kan det være behov for å justere gebyrordningen, slik at nye tjenester kan legges til i fremtiden uten at det vil kreve lovendring hver gang.

Jernbanedirektoratet vurderer i sin utredning som svar på oppdrag 05.2024 at dersom en større del av plattformen skal benyttes av fylker og andre virksomheter, kan det videre være hensiktsmessig å vurdere togoperatørens gebyrordning/formidlingshonorarer på nytt, bl.a. hvorvidt en større del av grunnplattformen for jernbane bør finansieres direkte gjennom Jernbanedirektoratet.

Med utgangspunkt i utredningen som svar på oppdrag 05-2024 av 13.06.24 ber Samferdselsdepartementet om at Jernbanedirektoratet utreder og vurderer ulike finansieringsmodeller for utvikling og drift av digitale tjenester for sømløs mobilitet for jernbane- og kollektivsektoren. Utredningsarbeidet skal gjøres i tett samarbeid med Entur, og med involvering av andre relevante aktører i jernbane- og kollektivsektoren. Formålet med utredningen er å foreslå en finansieringsmodell som er økonomisk bærekraftig og fremtidsrettet m.h.t. operasjonell og digital kompleksitet i et mobilitetsmarked i endring.

Vi ber Jernbanedirektoratet i vurderingen av de ulike finansieringsmodellene legge til grunn Digitaliseringsdirektoratets Rammeverk for utforming av finansieringsmodeller for nasjonale og sektorielle fellesløsninger. Dette innebærer at anbefalt finansieringsmodell bør tilstrebe å svare ut følgende prinsipper på en så god måte som mulig:

- modellen bør gi gode incentiver for samfunnsøkonomisk riktig bruk av løsningene
- modellen bør understøtte kostnadseffektiv utvikling og drift
- modellen bør legge til rette for hensiktsmessig utviklingsmetodikk

- modellen bør være enkel å forstå og å administrere, med forutsigbarhet for alle parter
- modellen bør evalueres og justeres ved behov
- modellen bør ta hensyn til om det er et pålegg om bruk av tjenestene, eller om det er tjenester som tilbys i konkurranse med andre
- modellen bør ta hensyn til om løsningene skal brukes utenfor egen sektor og/eller privat sektor

Samferdselsdepartementet ber videre om at Jernbanedirektoratet utreder og foreslår en hensiktsmessig samhandlingsmodell for utvikling og drift av digitale løsninger for sømløs mobilitet. Modellen som foreslås bør på en egnet måte ivareta balansen mellom jernbane- og kollektivaktørenes behov for påvirkning på tjenesteutviklingen, statens behov for styring og oppfølging av statlige budsjettmidler, samt det å få sikret handlingsrom for fleksibel og smidig systemutvikling samt effektive beslutningsprosesser i utførende ledd.

For å sikre nødvendig samhandling mellom tog- og kollektivoperatører, Entur, Jernbanedirektoratet og fylkeskommunene ber vi Jernbanedirektoratet, i samråd med Entur, å reetablere en midlertidig samhandlingsmodell så raskt som mulig.

3. Frist for oppdraget

Frist for Jernbanedirektoratets besvarelse er 10.06.2025. Jernbanedirektoratet skal innen 1.11.2024 legge frem en plan for arbeidet. Samferdselsdepartementet ber Jernbanedirektoratet konsultere Entur i utarbeidelsen av planen for arbeidet.

Samferdselsdepartementet ber Jernbanedirektoratet samarbeide med Entur, Statens Vegvesen, Fylkeskommunene og andre relevante aktører i utarbeidelsen av svaret på oppdraget.

Før oppdraget ferdigstilles, skal et utkast til besvarelse diskuteres med departementet.

Med hilsen

Marte Rønningen (e.f.)
avdelingsdirektør

Ida Monclair
fagdirektør

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi
Entur AS
Statens vegvesen